

DI TÍCH LỊCH SỬ

Hàng Cù - Cây Mộc

(Làng Cây mộc, thôn 1, xã Bình Dương huyện Thăng Bình, Quảng Nam)

LÝ LỊCH DI TÍCH:

1. Tên gọi di tích: Hàng cù - Cây mộc.

2. Địa điểm và đường đi đến:

Di tích cụm Hàng Cù trên sông Trường Giang nay thuộc làng Cây mộc, thôn 1, xã Bình Dương huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam.

Từ Thị Trấn Hà Lam đi theo đường ĐT613 về hướng Đông Bắc khoảng 19km là đến ngã tư thôn 2. Từ đây rẽ phải đi về hướng phía Bắc theo trục đường ĐH (đường liên xã) khoảng 6km là đến di tích.

ĐOẠN SÔNG TRƯỜNG GIANG - NƠI CẮM HÀNG CÙ TRONG NHỮNG NĂM KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP

3. Sự kiện lịch sử:

Sau khi cách mạng tháng 8 thành công, nhân dân Bình Dương cùng với nhân dân cả nước hăng hái bắt tay vào công cuộc xây dựng chính quyền cách mạng mới, phục hồi và đẩy mạnh sản xuất... Được hưởng độc lập, tự do chưa được bao lâu thì tháng 4 năm 1947, giặc Pháp từ Hội An bắt đầu tấn công vào vùng Đông Duy Xuyên, liên tục cho canô đổ quân càn quét Bình Dương. Địch càn đến đâu, nhà cửa ùn ùn cháy, chúng thả sức bắn giết kẻ cả trâu, bò, dê, gà, chúng giết cả cụ già và em nhỏ rồi ném vào lửa.

Quyết không cho giặc ngang nhiên đột nhập vào vùng tự do của ta, chi bộ Lạc Câu phối hợp với chi bộ Hội Sơn – Nghĩa Lộ, tổ chức dân quân du kích và nhân dân dọc hai bên bờ sông Trường Giang chặt gốc tre, gốc dương liễu, sắt chum lên thành những chót cừ giữa lòng sông, không cho canô địch ngang nhiên rượt đuổi trên sông. Nổi tiếng là cụm Hàng Cừ ở làng Cây mọc xã Bình Dương.

Tại Bình Dương, được sự chỉ đạo của Huyện đội Thăng Bình Ủy ban kháng chiến xã đã huy động, tổ chức hàng trăm dân công đêm đêm băng cát, băng đồng, vượt qua đoạn đường trên 15 cây số đến đường xe lửa gần ga Phú Cang, cạy đường ray, khiêng về cửa đò, cắm chéo xuống lòng sông tạo thành hàng cừ kiên cố dày 8 lớp, dài 100 mét trên sông Trường Giang, đoạn chảy qua làng Cây mọc, ngăn không cho canô địch đổ quân đi càn. Ngoài cụm Hàng Cừ trên sông, trên bờ luôn có một tiểu đội du kích trực chiến sẵn sàng tấn công bọn giặc liều lĩnh, rập rình uy hiếp dân làng. Nhờ cụm Hàng Cừ kiên cố dưới lòng sông và tiểu đội du kích túc trực hai bên bờ mà canô địch bị hạn chế khá nhiều trong việc đổ quân thọc sâu vào xã Bình Dương và một số xã khác của Thăng Bình, Tam Kỳ.

4. Khảo tả di tích:

Hiện nay cụm hàng cừ ở làng Cây mọc đã được nhân dân trong vùng tháo dỡ để tiện lợi cho ghe thuyền đi lại đánh bắt hải sản trên sông. Đoạn sông được cắm Hàng Cừ trong những năm kháng chiến chống Pháp hiện nay đã bị hẹp đi rất nhiều. Hai bên bờ sông được nhân dân tận dụng để ngăn ra thành những ao nuôi tôm vuông vức, trên mỗi vuông tôm là lán trại của những người nuôi thả tôm dưới lòng sông, ngư dân trong làng dựng vó, cất rớ để đánh bắt cá ngay trên cụm hàng cừ kiên cố năm xưa.

5. Loại hình di tích: Di tích lịch sử

6. Giá trị khoa học lịch sử:

Cụm Hàng Cừ Cây mọc thể hiện tinh thần đoàn kết, mưu trí, sáng tạo của quân và dân Bình Dương nói riêng và Thăng Bình nói chung, cụm Hàng Cừ Cây mọc đã góp phần không nhỏ vào việc hạn chế những tổn thất về người và tài sản của nhân dân Bình Dương trong những năm kháng chiến chống Pháp.

Cụm Hàng Cừ Cây mọc góp phần làm hạn chế các bước tiến công của địch, làm cho chúng phải chùn bước, co cụm lại không tiến vào bằng canô vào sông Trường Giang thuộc địa phận Thăng Bình, Tam Kỳ.